BESCHIKKING VAN HET GERECHT (Tweede kamer)
7 maart 1997 *

In zaak T-184/95,

Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH, vennootschap naar Duits recht, gevestigd te München (Duitsland), vertegenwoordigd door K. M. Meessen, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van P. Kinsch, advocaat aldaar, Rue Mathias Hardt 8-10,

verzoekster,

tegen

Raad van de Europese Unie, vertegenwoordigd door zijn juridisch adviseur Y. Crétien en door S. Marquardt en A. Tanca, leden van zijn juridische dienst, als gemachtigden, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij B. Eynard, directeur-generaal van de directie juridische zaken van de Europese Investeringsbank, Boulevard Konrad Adenauer 100,

en

Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door P. Gilsdorf en A. Rosas, juridisch hoofdadviseurs, en J. Sack, juridisch adviseur, als gemachtigden, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij C. Gómez de la Cruz, lid van haar juridische dienst, Centre Wagner, Kirchberg,

verweerders,

* Procestaal: Duits.

betreffende een krachtens de artikelen 178 en 215, tweede alinea, EG-Verdrag ingesteld beroep tot vergoeding van de schade die verzoekster stelt te hebben geleden als gevolg van de vaststelling van verordening (EEG) nr. 2340/90 van de Raad van 8 augustus 1990 waarbij het handelsverkeer van de Gemeenschap betreffende Irak en Koeweit wordt verhinderd (PB 1990, L 213, blz. 1),

geeft

HET GERECHT VAN EERSTE AANLEG (Tweede kamer),

samengesteld als volgt: C. W. Bellamy, kamerpresident, A. Kalogeropoulos en V. Tiili, rechters,

griffier: H. Jung

de navolgende

Beschikking

De feiten en de procedure

1 Bij op 27 maart 1996 ter griffie van het Gerecht neergelegd verzoekschrift heeft de onderneming Elliniki Viomichania Oplon AE (hierna: „EBO"), naamloze vennootschap naar Grieks recht, gevestigd te Athene, vertegenwoordigd door M. Stathopoulos en N. Anagnostou, advocaten te Athene, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van A. May, advocaat aldaar, Grand-rue 31, verzocht om toelating tot interventie in zaak T-184/95 ter ondersteuning van de conclusies van verzoekster.

2 Het verzoek tot tussenkomst is ingediend overeenkomstig artikel 115 van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht en gedaan krachtens artikel 37, tweede alinea, van 's Hofs Statuut-EG, dat ingevolge artikel 46, eerste alinea, ervan van toepassing is op de procedure voor het Gerecht.

3 Het verzoek tot tussenkomst is aan partijen betekend overeenkomstig artikel 116, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering.

4 Krachtens artikel 116, lid 1, derde alinea, van het Reglement voor de procesvoering heeft de president van de Tweede kamer het verzoek naar de kamer verwezen.

5 Bij op 28 mei 1996 ter griffie van het Gerecht neergelegde brieven hebben de Commissie en de Raad tegen het verzoek tot tussenkomst van EBO de exceptie van niet-ontvankelijkheid opgeworpen, op grond dat EBO niet aannemelijk zou hebben gemaakt belang te hebben bij de beslissing van het geding, in de zin van artikel 115, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering.

Argumenten van partijen

6 EBO voert in haar verzoek tot tussenkomst aan, dat zij op grond van een op 12 januari 1987 met het Iraakse Ministerie van Defensie gesloten contract en een in aanvulling daarop gesloten overeenkomst van 25 september 1987 gehouden was, aan Irak producten met een totale waarde van 83 214 000 USD fob te leveren. De betaling moest geschieden volgens het systeem van het bankaccreditief, door middel van de opening van een onherroepelijk, deelbaar en overdraagbaar accreditief door de Central Bank of Iraq, met tussenkomst van de Commercial Bank of Greece. Volgens dit systeem moest 10 % van de waarde van elke lading worden betaald tegen overlegging van de vereiste vrachtbrieven en van een rekening; de resterende 90 % werd automatisch 24 maanden na elke levering betaalbaar.

7 Bij telexbericht van 20 januari 1987 stelde de Central Bank of Iraq EBO in kennis van de opening van genoemd accreditief, dat door EBO werd aanvaard en waarvan de geldigheidsduur, waarvan het einde aanvankelijk was bepaald op 25 maart 1990, werd verlengd tot en met 30 mei 1991.

8 Nadat EBO volledig aan haar verplichtingen had voldaan, betaalde de Central Bank of Iraq haar 10 % van de waarde van elke lading. De resterende 90 % van de waarde van de goederen, die 24 maanden na de dagtekening van elke vrachtbrief, samen met de overeengekomen rente van 4 % per jaar, had moeten worden voldaan, is echter nog altijd niet betaald. EBO heeft derhalve een vordering ten bedrage van 75 451 500 USD op de Iraakse autoriteiten.

9 De Central Bank of Iraq weigert haar verbintenissen jegens EBO na te komen en beroept zich daartoe op resolutie 661 (1990) van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties van 6 augustus 1990, die heeft geleid tot de vaststelling van verordening (EEG) nr. 2340/90 van de Raad van 8 augustus 1990 waarbij het handelsverkeer van de Gemeenschap betreffende Irak en Koeweit wordt verhinderd (PB 1990, L 213, blz. 1; hierna: „verordening nr. 2340/90"), die elke activiteit of handelstransactie met Irak verbiedt. Volgens EBO hebben de gemeenschapsinstellingen aansprakelijkheid van de Gemeenschap doen ontstaan, doordat zij deze verordening hebben vastgesteld zonder te voorzien in een compensatie voor de verliezen die zouden worden geleden door degenen die reeds handelsbetrekkingen onderhielden met Irak en met de privaatrechtelijke en publiekrechtelijke rechtspersoon van deze staat. EBO noemt in dit verband haar betrekkingen met het Iraakse Ministerie van Defensie en met de Central Bank of Iraq. In haar specifieke geval vloeit de aansprakelijkheid van de Gemeenschap voort uit het feit, dat de vaststelling van verordening nr. 2340/90 de inning van haar vorderingen op de Central Bank of Iraq onmogelijk heeft gemaakt.

10 Volgens EBO vloeit haar juridisch belang bij tussenkomst in het geding voort uit het feit, dat zij evenals verzoekster jegens de Gemeenschap aanspraak heeft op betaling van 75 451 500 USD, vermeerderd met rente van 8 % per jaar vanaf 9 augustus 1990, in ruil voor de cessie van haar vordering op de Central Bank of Iraq.

11 De Raad betoogt, dat EBO niet aannemelijk heeft gemaakt belang te hebben bij tussenkomst in het onderhavige geding, zodat haar verzoek niet-ontvankelijk is. Waar het voorwerp van het geding een door een privaatrechtelijke rechtspersoon tegen de Gemeenschap ingesteld beroep tot schadevergoeding is, heeft geen enkele andere particulier belang bij de oplossing van het geding, daar zijn situatie niet rechtstreeks of zijdelings door het te wijzen arrest zal worden beïnvloed. In elk geval heeft EBO in haar verzoek tot tussenkomst niet duidelijk gemaakt, waarin haar belang bij tussenkomst zou bestaan.

12 Volgens de Raad kan EBO's belang bij tussenkomst in het geding niet worden afgeleid uit het enkele feit, dat deze onderneming in een situatie verkeert die vergelijkbaar is met die van verzoekster, en dus ook een aanspraak op schadevergoeding jegens de Gemeenschap heeft wegens de vaststelling van verordening nr. 2340/90. Daar deze aanspraak materieel volledig losstaat van die van verzoekster, is niet de indiening van een verzoek tot tussenkomst de aangewezen weg om een dergelijk recht te doen gelden, doch zou daartoe een beroep wegens aansprakelijkheid tegen de Gemeenschap moeten worden ingesteld. EBO moge dan met het oog op een dergelijk beroep een algemeen „belang" bij de oplossing van het onderhavige geding hebben, dit betekent nog niet, dat zij in de zin van artikel 37, tweede alinea, van 's Hofs Statuut aannemelijk heeft gemaakt belang te hebben bij de beslissing van het geding.

13 Ook de Commissie acht het verzoek tot tussenkomst niet-ontvankelijk. Haars inziens is EBO's recht om van de Gemeenschap vergoeding te vorderen van de schade die zij stelt te hebben geleden, verjaard, aangezien het niet binnen de in artikel 43 van 's Hofs Statuut bepaalde termijn van vijf jaar is uitgeoefend. Volgens de Commissie is het dan ook duidelijk, dat zelfs indien verzoekster in het gelijk werd gesteld, EBO niet meer een beroep tot schadevergoeding tegen de Gemeenschap zou kunnen instellen. Zoals ook verzoekster betoogt, is de door EBO gestelde schade een gevolg van de vaststelling van verordening nr. 2340/90. Zelfs indien alle denkbare termijnen in aanmerking worden genomen, is elke op deze verordening gebaseerde vordering sedert het einde van 1995 verjaard. In deze

omstandigheden is het niet van belang, of de Iraakse autoriteiten eerst na die datum hebben geweigerd EBO's vorderingen te voldoen, en of zij daartoe een beroep hebben gedaan op genoemde gemeenschapsverordening.

14 Naar het oordeel van de Commissie verkeert EBO, wat de verjaring betreft, in een fundamenteel andere rechtspositie dan verzoekster, zodat zij niet kan worden geacht een wettig belang te hebben bij tussenkomst in het geding aan verzoeksters zijde. De vraag, of anders zou moeten worden beslist ingeval EBO's vordering niet kennelijk was verjaard, kan volgens de Commissie openblijven.

Beoordeling door het Gerecht

15 Luidens artikel 37, tweede alinea, van 's Hofs Statuut heeft eenieder die aannemelijk maakt belang te hebben bij de beslissing van een voor het Gerecht aanhangig rechtsgeding, het recht zich daarin te voegen.

16 Daar het gaat om een verzoek tot tussenkomst dat is gedaan in het kader van een beroep dat strekt tot vergoeding van schade die zou zijn veroorzaakt door bepalingen van gemeenschapsrecht, wijst het Gerecht op een beschikking van het Hof, volgens welke dit belang betrekking moet hebben op de conclusies van een van de partijen bij het rechtsgeding en niet op de aangevoerde middelen en argumenten (beschikking Hof van 19 oktober 1983, zaak 114/83, Société d'initiatives et de coopération agricoles, niet gepubliceerd in de Jurisprudentie). Dientengevolge hiervan zou EBO in casu niet kunnen volstaan met aannemelijk te maken, dat zij belang heeft bij de aanvaarding van verzoeksters middelen en argumenten betreffende de beweerde onwettigheid van verordening nr. 2340/90. In zijn beschikking van

20 maart 1985 (zaak 253/84, Groupement agricole d'exploitation en commun, niet gepubliceerd in de Jurisprudentie) heeft het Hof evenwel in een verzoek tot tussenkomst bewilligd met de overweging, dat „in het kader van een beroep dat strekt tot vergoeding van schade die zou zijn veroorzaakt door bepalingen van gemeenschapsrecht, de conclusies van de partijen bij het rechtsgeding, en dus ook het belang van de interveniënten, aldus kunnen worden verstaan, dat zij behalve op de toekenning van schadevergoeding ook betrekking hebben op de incidentele vaststelling van de onwettigheid van een gemeenschapsbepaling".

17 Gelet op deze twee uiteenlopende benaderingen dient overeenkomstig eerdere rechtspraak te worden bepaald, welke beginselen moeten worden toegepast in een context als de onderhavige, waar het verzoek tot tussenkomst is ingediend door een onderneming waarvan het belang bestaat in de verdediging van haar eigen positie, die, ofschoon vergelijkbaar met die van verzoekster, daarvan toch in zoverre verschilt, dat de rechten die verzoekster respectievelijk verzoekster tot tussenkomst tegenover de Gemeenschap willen doen gelden, verschillende schades betreffen (zie beschikking Hof van 25 november 1964, zaak 111/63, Lemmerz-Werke, Jurispr. 1965, blz. 982, en beschikkingen Gerecht van 15 juni 1993, gevoegde zaken T-97/92 en T-111/92, Rijnoudt en Hocken, Jurispr. 1993, blz. II-587, r. o. 16, en 8 december 1993, zaak T-87/92, Kruidvat, Jurispr. 1993, blz. II-1375, r. o. 11).

18 In een dergelijke context betekent belang bij de beslissing van het geding, in de zin van artikel 37, tweede alinea, van 's Hofs Statuut, een rechtstreeks en dadelijk belang bij het lot van de conclusies van het verzoekschrift, en naar analogie van de reeds genoemde beschikking Kruidvat moet zeer nauwkeurig onderscheid worden gemaakt tussen verzoekers tot tussenkomst die aannemelijk maken een rechtstreeks en dadelijk belang te hebben bij de conclusies van het verzoekschrift, en verzoekers tot tussenkomst die slechts aannemelijk maken bij de beslissing van het geding een indirect belang te hebben wegens de gelijkenissen tussen hun situatie en die van een van de partijen bij het geding.

19 In het onderhavige geval heeft EBO in haar verzoek tot tussenkomst enkel de grondslag en de aard van haar vordering op de Central Bank of Iraq beschreven, en betoogd dat de gemeenschapsinstellingen door de vaststelling van verordening nr. 2340/90 communautaire aansprakelijkheid hebben doen ontstaan voor de schade die zij zou hebben geleden als gevolg van het feit dat de Iraakse autoriteiten, met een beroep op de aan die verordening ten grondslag liggende resolutie 661 (1990) van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties van 6 augustus 1990, hebben geweigerd hun contractuele verplichtingen jegens haar na te komen. Vastgesteld moet worden, dat iedere marktdeelnemer die zich in een situatie bevindt die vergelijkbaar is met die van verzoekster, zou kunnen aanvoeren dat hij wegens de gevolgen die verordening nr. 2340/90 voor zijn relaties en zijn handelsbetrekkingen met Irak heeft gehad, belang bij tussenkomst in het geding heeft. Indien echter iedere marktdeelnemer zou moeten worden toegelaten tot tussenkomst in alle zaken waarin een andere marktdeelnemer, die zich in een vergelijkbare situatie bevindt, partij is, en die kunnen uitmonden in een arrest waarvan de rechtsoverwegingen van invloed zouden kunnen zijn op de wijze waarop de verwerende instellingen zijn eigen — overigens verschillende — situatie zullen aanpakken, zou het moeilijk, ja zelfs onmogelijk worden de verzoekers tot tussenkomst die aannemelijk maken belang te hebben bij de oplossing van het geding, duidelijk te onderscheiden van degenen die dat niet doen (vgl. de beschikkingen Kruidvat en Rijnoudt en Hocken, beide reeds aangehaald, r. o. 13 resp. 22).

20 Bijgevolg kan een belang als dat waarop verzoekster tot tussenkomst zich beroept, niet worden beschouwd als een rechtstreeks belang bij de beslissing van het geding, in de zin van artikel 37, tweede alinea, van 's Hofs Statuut-EG. Het gaat hierbij veeleer om een indirect belang, dat voortvloeit uit een loutere gelijkenis tussen de in geding zijnde situaties en derhalve het verzoek tot tussenkomst niet rechtens genoegzaam rechtvaardigt.

21 Gelet op het bovenstaande dient het verzoek tot tussenkomst te worden afgewezen, zonder dat behoeft te worden ingegaan op het door de Commissie aangevoerde argument, dat EBO geen belang bij tussenkomst heeft op grond van het feit, dat zelfs indien verzoekster in het gelijk werd gesteld, het recht van EBO om krachtens de artikelen 178 en 215 van het Verdrag een beroep tot schadevergoeding tegen de Gemeenschap in te stellen, zou zijn verjaard.

Kosten

22 Volgens artikel 87, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht wordt de in het ongelijk gestelde partij in de kosten verwezen, voor zover dit is gevorderd. Aangezien verweerders geen conclusies betreffende de kosten hebben geformuleerd, dient elk van de partijen in de eigen kosten te worden verwezen.

HET GERECHT VAN EERSTE AANLEG (Tweede kamer)

beschikt:

1) Het verzoek tot tussenkomst wordt afgewezen.

2) Verzoekster tot tussenkomst en elk van de verwerende partijen zal de met het verzoek tot tussenkomst verband houdende eigen kosten dragen.

Luxemburg, 7 maart 1997.

De griffier

H. Jung

De president van de Tweede kamer

C. W. Bellamy